MUHAMMED NAKKÂŞ

Hadîs ve Hanbelî fıkıh âlimi. Künyesi, Ebû Sa'îd olup ismi, Muhammed bin Ali bin Amr (veya Ömer) bin Mehdî'dir. Memleketine nisbetle İsfehânî denildi. Nakkaş lakabıyla tanındı. 414 (m. 1023) senesi, Ramazan ayında vefât etti.

Baba ve dedelerinin de âlim olması, Ebû Sa'îd Nakkaş'ın küçük yaşta ilim tahsiline başlamasına vesile oldu. Onun ençok istifâde ettiği hocalarından biri de, annesinin babası Ahmed bin Hasen bin Eyyûb Tamimi idi. Abdullah bin Îsâ Hişâbî, Ebû Muhammed bin Fâris, Ahmed bin Ma'bed Simsâr, Ebû Ahmed A'sâl'dan ilim tahsil edip hadîs-i şerîf dinledi. Bağdad'da; Ebû Bekr Şafiî, İbn-i Mukassem, Ömer bin Sellem, Ebû Ali bin Savvâfdan. Basra'da; Ebû İshâk İbrâhim bin Ali Hacîmî, Hattâbî, Habîb bin Hasen Kazzâz. Kûfe'de; Nezir bin Cennâh Mehâribî, Sabah bin Muhammed Nehdî'den, Merv'de; Hâdîr bin Muhammed'den, Cürcan'da; Ebû Bekr İsmâil'den, Herât'ta; Ebû Hâmid Ahmed bin Muhammed bin Hasnûye'den, Dînever'de; Ebû Bekr İbni Sinnî'den ve daha birçok âlimden ilim tahsil etti. Ayrıca Nişâbûr, Hemedân ve Nihâvend'deki âlimlerden istifâde etti. Harameyn'e gitti. Orada, çeşitli bölgelerden gelmiş olan büyük âlimlerin ilimlerinden istifâde etti. Bu âlimlerin kitaplarını kopye edip, her eseri, bizzat yazan âlimden okudu. Yazarı tarafından da doğruluğu tasdik edilmiş olan, bu pek kıymetli eserlerin içindeki bilgileri zihnine yerleştirdi. Yüzbin hadîs-i şerîfi râvîleriyle birlikte ezberliyerek, hadîs ilminde hafız oldu. Hadîs rivâyetinde sika (güvenilir) bir râvî idi. Hanefî, Hanbelî, Mâlikî ve Şafiî mezheplerinin hepsine âit bilgileri öğrendi. Hanbelî mezhebine göre fetvâ verirdi. Devamlı ilim öğrenmek, öğretmek ve ibâdet etmekle meşgûl olurdu. Dünyâya hiç ehemmiyet vermez, kendisine yetecek kadar mal bırakır, kazancının fazlasını fakirlere sadaka olarak dağıtırdı, insanlara İslâmiyeti anlatır, onları Cehennem ateşinden kurtarmaya gayret eder, Allahü teâlânın rızâsını kazanmak için çalışırdı.

Seksen yıldan fazla yaşayan Ebû Saîd Muhammed Nakkaş, pekçok talebe yetiştirdi. Onun ilminden istifâde edenlerin birçoğu, zamanlarının ileri gelen âlimlerinden oldu. Onlar da hocaları gibi İslâmiyete hizmet edip, Allahü teâlânın rızâsını kazanmaya gayret ettiler. Ahmed bin Ali Hanefî, Ebû Muti' Muhammed bin Abdülvâhid Sahhaf ve daha birçok âlim, Muhammed Nakkâş'tan ilim öğrenip, hizmet edenlerden idi.

Müslümanlara dinini öğretmek için gece gündüz çalışan Muhammed Nakkaş, zamanındakiler ve daha sonra gelenler tarafından istifâde edilen pekçok kitap yazdı. Fıkıhta Kitâb-ül-Kadâ, hadîste Amal, tasavvuf ve târihine dâir Tabakât-us-sûfiyye adlı eserleri bilinen kitapları arasındadır.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Mu'cem-ül-müellifîn cild-11, sh. 32

2) Tezkiret-ül-huffâz cild-3, sh. 1059

3) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 201

4) El-A'lâm cild-6, sh. 275

5) Brockelmann, Târih-i edeb-il-Arabiyye cild-3, sh. 220